

 <p>शिवाजी विद्यापीठ कोल्हापूर ज्ञानमेवामृतम्</p> <p>Estd. 1962 "A⁺⁺" Accredited by NAAC (2021) With CGPA 3.52</p>	<p>SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR 416 004, MAHARASHTRA PHONE : EPABX - 2609000, BOS Section - 0231-2609094, 2609487 Web : www.unishivaji.ac.in Email: bos@unishivaji.ac.in शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर, ४१६ ००४, महाराष्ट्र दूरध्वनी - इपीबीएक्स - २०६०९०००, अभ्यासमंडळे विभाग : ०२३१- २६०९०९४. २६०९४८७ वेबसाईट : www.unishivaji.ac.in ईमेल : bos@unishivaji.ac.in</p>		
---	---	--	--

Ref. No./SU/BOS/Humanities/ 121

Date :22/04/2026

To,
The Principal,
All Concerenced Affiliated Colleges/Institutions,
Shivaji University, Kolhapur

Subject: Regarding syllabi of B. A. Part III (Sem. V & VI) & B. Sc English (AEC) Part III (Sem.V & VI) degree programme under the Faculty of Humanities as per National Education Policy, 2020 (NEP 2.0)

Sir/Madam,

With reference to above, I am directed to inform you that the university authorities have accepted and granted approval to the revised syllabi, equivalence and nature of question paper of B. A. Part III (Sem. V & VI) & B. Sc English (AEC) Part III (Sem.V & VI) under the Faculty of Humanities, as per National Education Policy 2020.

Marathi	Economics	Sanskrit
Hindi	Political Science	Aardhmagadhi
English	Psychology	Philosophy
History	Urdu	Defence Study (Entire)
Sociology	Kanada	B.Sc English (AEC)

This Syllabus shall be implemented from the academic year 2026-27 onwards. A soft copy containing the syllabus is attached herewith and it is also made available on university website www.unishivaji.ac.in (Online Syllabus).

The question paper on the pre-revised syllabi of above mentioned course will be set for the examinations to be held in October/November 2026 & March/ April, 2027. These chances are available for repeater students, if any.

You are therefore, requested to bring this to the notice of all students and teachers concerned.

Thanking you,

Yours faithfully

Dy. Registrar

Encl: As above

Copy to, For Information and necessary action.

The Dean, Faculty of Humanities.	Distance Education Section.
The Chairman, B.O.S./Ad-hoc Board under faculty of Humanities.	Eligibility Section.
The Director, Board of Examinations & Evaluation	P. G. Seminar Section.
Appointment A & B Section	P. G. Admission Section.
B. A./B.Com./B.Sc. Exam. Section.	Affiliation Section (T. 1 & T 2)
Internal Quality Assurance Cell (IQAC)	Computer Center/I. T. Cell.

Shivaji University, Kolhapur

Established: 1962

A⁺⁺ Accredited by NAAC (2021) With CGPA 3.52

New Syllabus For

Bachelor of Arts B.A. in PHILOSOPHY

UNDER

Faculty of Humanities

B.A. Part – III (Semester V and VI)

STRUCTURE AND SYLLABUS IN ACCORDANCE WITH NATIONAL EDUCATION POLICY - 2020

HAVING CHOICE BASED CREDIT SYSTEM

WITH MULTIPLE ENTRY AND MULTIPLE EXIT OPTIONS

(TO BE IMPLEMENTED FROM ACADEMIC YEAR 2026-27 ONWARDS)

(Syllabus to be implemented from June 2026)

INDEX

Sr. No.	CONTENT	Page No
1	PREAMBLE	03
2	PROGRAMME LEARNING OUTCOMES (PO)	03
3	DURATION	04
4	MEDIUM OF INSTRUCTION	04
5	ELIGIBILITY OF ADMISSION	04
6	STRUCTURE OF PROGRAMME	04
7	COURSE AND CREDITS	04- 05
8	EQUIVALENCE OF THE PAPERS	07-08
9	SYLLABUS SEMESTER-V	9-24
10	SYLLABUS SEMESTER-VI	25-43
11	NATURE OF QUESTION PAPER AND SCHEME OF MARKING	44

1. PREAMBLE

The Board of Studies outlines the philosophical curriculum through a balanced integration of foundational, core, and applied components. This course is designed to introduce students to the fundamental concepts, theories, and methods of philosophy, while progressively developing advanced analytical and interpretative skills.

The programme enables students to engage deeply with Indian and Western philosophical traditions, fostering reflective thinking, rational inquiry, and ethical sensitivity. It aims to equip learners with both basic conceptual clarity and advanced critical competence, appropriate to the expected level of study and assessment.

The preamble of philosophy thus sets the intellectual stage for the continuous pursuit of wisdom, knowledge, and understanding, encouraging learners to question assumptions, evaluate arguments, and apply philosophical insights to personal, social, and academic contexts.

2. PROGRAMME LEARNING OUTCOMES (POs)

Upon successful completion of the programme, students will be able to:

1. Knowledge of Philosophical Traditions
Demonstrate a comprehensive understanding of major philosophical traditions, with particular emphasis on Indian and Western comparative philosophy.
2. Critical Thinking and Analysis
Apply logical reasoning, critical thinking, and analytical skills to examine philosophical problems, concepts, and arguments.
3. Ethical Reasoning and Decision-Making
Develop the capacity to analyze ethical issues and make reasoned judgments on complex moral questions.
4. Effective Communication
Express philosophical ideas and arguments clearly, coherently, and persuasively in both written and oral forms.
5. Problem-Solving and Critical Reflection
Approach complex theoretical and practical problems from a philosophical perspective and engage in reflective and self-critical inquiry.
6. Global Perspective and Cultural Awareness
Appreciate diverse philosophical viewpoints and cultural traditions, fostering empathy, inclusivity, and global awareness.
7. Research and Inquiry
Design and conduct philosophical research by critically evaluating sources and constructing well-reasoned, evidence-based arguments.
8. Personal and Professional Development
Cultivate intellectual curiosity, ethical sensitivity, and personal growth that support lifelong learning and professional development.
9. Interdisciplinary Understanding
Integrate philosophical insights with other disciplines such as science, literature, politics, and social sciences.
10. Engaged Citizenship
Apply philosophical knowledge and skills to understand and actively engage with contemporary social, political, and ethical issues.

3. DURATION:

The Bachelor of Arts in **Philosophy** program shall be A Full Time Course of 3/4 Years- 6/8 Semesters Duration with 22 Credits Per Semester (Total Credits=132/176)

4. MEDIUM OF INSTRUCTION:

The medium of instruction shall be ENGLISH or MARATHI. The students will have AN OPTION TO WRITE ANSWER-SCRIPTS IN ENGLISH OR MARATHI. (EXCEPT LANGUAGES)

5. **ELIGIBILITY FOR ADMISSION:** As per circular of Shivaji University 24/12/2024 Rules and Regulation for Bachelor of Arts, Faculty of Humanity (R. B.A. 13.)

6. STRUCTURE OF PROGRAMME

7. COURSE AND CREDITS

B. A. Program Structure Semester V and VI

B. A. Program Structure for Level 7 of B. A.											
Semester V											
Teaching Scheme					Examination Scheme						
Sr. No.	Theory (TH)				Practical (PR)	Semester-end Examination (SEE)			Internal Assessment (IA)		
	Course Type	No. of Lectures	Hours	Credits	---	Pa per Ho urs	Max	Min	Internal	Max	Min
1.	Major-VII	4	3.2+0.8*	4	If applicable	3	80	28	20	20	07
2.	Major-VIII	4	3.2+0.8*	4		3	80	28	20	20	07
3.	Major-IX	2	2	2		2	40	14	10	10	04
4.	Major El-1	4	3.2+0.8*	4		3	80	28	20	20	07
5.	Minor	4	3.2+0.8*	4		3	80	28	20	20	07
6.	OE-V	2	2	2		2	40	14	10	10	04
7.	Field Project	-	-	2		2	40	14	10	10	04
Total		20		22		---	440	---	110	110	---
										SEE + IA = 440+110= 550	

Semester VI												
Teaching Scheme					Examination Scheme							
Sr. No.	Theory (TH)				Practical	Semester-end Examination (SEE)			Internal Assessment (IA)			
	Course Type	No. of Lectures	Hours	Credits		---	Paper Hours	Max	Min	Internal	Max	Min
1.	Major-X	4	3.2+0.8*	4	If applicable	3	80	28	20	20	07	
2.	Major-XI	4	3.2+0.8*	4		3	80	28	20	20	07	
3.	Major-XII	2	2	2		2	40	14	10	10	04	
4.	Major EL-II	4	3.2+0.8*	4		3	80	28	20	20	07	
5.	Minor	4	3.2+0.8*	4		3	80	28	20	20	07	
6.	OJT	-	-	4		3	80	28	20	20	07	
Total		18		22			---	440	---		110	----
Grand Total		38		44			---	--	----		SEE + IA = 440+110= 550	
											SEE + IA = 550+550= 1100	
Total Credit Required for Completing Level 7: 52 Credits												
Total Credit for Completing Level 5, 6, & 7 of Bachelor of Arts Program: 52+56+52=160												

(* Independent Students Workload)

Syllabus in accordance with NEP

B. A. Part - III

Sem-V

PHILOSOPHY (With effect from June 2026)

Semester	Paper No.	Title	Credits
V	Major-VII	Western Philosophy (Modern)	04
	Major-VIII	Traditional Logic	04
	Major-IX	Philosophy of Religion (Part I)	02
	Major El- I	Systems of Indian Philosophy (Part I)	04
	Major El- II	Philosophy of Education (Part I)	
	Minor	Contemporary Indian Philosophy	04
	OE-V	Indian Ethics	02
	Field Project		02
Total			22
VI	Major-X	Western Philosophy (Recent)	04
	Major-XI	Modern Logic	04
	Major-XII	Philosophy of Religion (Part II)	02
	Major EL- III	System of Indian Philosophy (Part II)	04
	Major EL- IV	Philosophy of Education (Part II)	
	Minor	Contemporary Philosophy (Western)	04
	OJT	Philosophy	04
Total			22

8.Equivalence: B. A. III Sem- V and VI

(Note: Add 'rows' as per course requirement and kindly apply proper course codes. The 'Papers' are considered as 'Course' in New Scheme.)

Sr.	Sem. No.	Paper No.	Title of Old Paper	Sem. No.	Paper No.	Course codes	Title of New Paper (NEP.)
1	V	VII	System of Indian Philosophy (Part I)	V	Major- VII	BAU0325MML417F07	Western Philosophy (Modern)
2	V	VIII	Western Philosophy (Modern)	V	Major-VIII	BAU0325MML417F08	Traditional Logic
3	V	IX	Traditional Logic	V	Major-IX	BAU0325MML417F09	Philosophy of Religion Part-I
4	V	X	Philosophy of Saints (Part I)	V	Major El- I	BAU0325ME417F01	Systems of Indian Philosophy (Part I)
					Major El-II	BAU0325ME417F02	Philosophy of Education Part-I
5	V	XI	Contemporary Philosophy (Indian)	V	Minor -III	BAU0325MN417F03	Contemporary Indian Philosophy
6	V		Skills Of Reasoning-I	V	OE- V	BAU0325OE417F05	Indian Ethics
					Field Project-	BAU0325FP417F01	
	VI	XII	System of Indian Philosophy (Part II)	VI	Major-X	BAU0325MML417F10	Western Philosophy (Recent)
	VI	XIII	Western Philosophy (Recent)	VI	Major-XI	BAU0325MML417F011	Modern Logic
	VI	XIV	Scientific Method	VI	Major-XII	BAU0325MML417F12	Philosophy of Religion Part-I
	VI	XV	Philosophy of Saints (Part II)	VI	Major El-III	BAU0325ME417F03	Systems of Indian Philosophy (Part- II)
					Major El-IV	BAU0325ME417F04s	Philosophy of Education Part-II
	VI	XVI	Contemporary Philosophy (Western)	VI	Minor -IV	BAU0325MN417	Contemporary Indian

						F04	Philosophy
			Skills Of Reasoning-II				
					OJT	BAU0325OJ417 F01	Philosophy

BA –III, Semester :V

Faculty : Humanities

Program: PHILOSOPHY (Special)

Course-B.A.-III

Semester :V

Course Number: Major- DSC-07

Course Name: Western Modern Philosophy

Course Code- BAU0325MML417F07

Credit-04

Marks: 100

Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks: 100

Course Learning Outcomes

Course outcome	Comprehend the nature and scope of Western Philosophy.
	Comprehend the diverse trends in Western Philosophical thought
	Identify the components of Philosophy of western philosopher and trace the development Philosophy.
	Engage student with critical thinking with western thinkers.

1. Descarts:

- A) Introduction
- B) Method of Doubt and Cogito Ergo Sum
- C) Mind Body Relationship
- D) Nature and proof of existence of God

2. Leibnitz:

- A) Introduction
- B) Theory of monads
- C) Doctrine of Pre-established harmony
- D) Arguments for the existence of God.

3. John Locke:

- A) Introduction
- B) Innate idea
- C) Origin of ideas
- D) Types of Knowledge

4. Kant:

- A) Introduction
- B) Goodwill
- C) Apriori synthetic Propositions
- D) Ethical theory-Gita & duty for duties sake

पेपर नं. VII
पाश्चात्य तत्वज्ञान (आधुनिक)
सत्र – V

1. देकार्त
अ. बुद्धिवादाची ओळख
ब. संशय पद्धती
क. शरीर-मन संबंध
ड. ईश्वर अस्तित्वाविषयक युक्तिवाद
- २) लायब्रिज
अ. परिचय
ब. चिद्गू सिद्धांत
क. पूर्वप्रस्थापित सुसंवादाचा सिद्धांत
ड. ईश्वराच्या अस्तित्वाविषयीचे युक्तिवाद
- ३) जॉन लॉक
अ. अनुभववादाची ओळख
ब. उपजत कल्पना सिद्धांत
क. कल्पनांची उत्पत्ती
ड. ज्ञान सिद्धांत
- ४) कांट
अ. परिचय
ब. सत् संकल्प
क. अनुभवपूर्वक संश्लेषक विधाने
ड. नैतिक उपपत्ती-गीता आणि कर्तव्यासाठी कर्तव्य

Books for Reading

१. दि.य. देशपांडे:- अर्वाचीन पश्चात्य तत्वज्ञान भाग १ व ३.
२. ग. ना. जोशी :- पश्चात्य तत्वज्ञानाचा इतिहास खंड २ व ३.
३. W.K. Wright :- A history of modern philosophy
४. D.M. Datta :- Chief currents of contemporary philosophy.
५. John Passmore :- Hundred years of Philosophy.

Books for Reference :-

१. दे. द. वाडेकर :- मराठी तत्वज्ञान महाकोस खंड १ व २
२. G. Warnock :- English Philosophy since 1900
३. D.I.O. Connoz :- A critical History of Western Philosophy

Faculty : Humanities

Program: PHILOSOPHY (Special)

Course-B.A.-III

Semester :V

Course Number: Major-DSC-08

Course Name: Traditional Logic

Course Code- BAU0325MML417F08

Credit-04

Marks: 100

Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks:100

Course Learning Outcomes

Course outcome	Identify the components of proposition
	Understand the relation between terms of proposition
	Analyze inference for its structure
	Identify the assumptions made in day-to-day instances of reasoning

1. Nature of Logic:
  - A) Introduction of Logic
  - B) Definition and Nature of Logic
  - C) Deductive and Inductive Inference
  - D) Proposition, Sentence and Terms

2. Classification of Propositions
  - A) Nature of Proposition
  - B) Categorical Propositions
  - C) Conditional Propositions
  - D) Distribution of Terms in A,E,I,O Propositions

3. Immediate Inference:
  - A) Nature of Immediate Inference
  - B) Opposition of Proposition
  - C) Education: Conversion and Obversion
  - D) Proof of Inference by Immediate Inference

4. Mediate Inference:
  - A) Nature of Mediate inference
  - B) Categorical Syllogism
  - C) Mixed Hypothetical Syllogism
  - D) Proof of Argument by Mediate Inference

1. तर्कशास्त्राचे स्वरूप:-
  - अ) तर्कशास्त्राची ओळख
  - ब) तर्कशास्त्राची व्याख्या, महत्व व स्वरूप
  - क) निगामी आणि विगामी अनुमान
  - ड) विधान, वाक्य व पदे
2. विधानांचे वर्गीकरण:-
  - अ) विधानांचे स्वरूप
  - ब) निरुपाधिक विधाने
  - क) सोपाधिक विधाने
  - ड) A, E, I, O विधानांतील पदांची व्याप्ती
3. अव्यवहित:-
  - अ) अनुमानाचे स्वरूप
  - ब) विधान प्रतियोगी अनुमाने
  - क) उत्कर्षण: परिवर्तन आणि प्रतिवर्तन
  - ड) व्यवहित अनुमानाच्या साह्याने युक्तिवादाची सिद्धता
4. व्यवहित अनुमान:-
  - अ) व्यवहित अनुमानाचे स्वरूप
  - ब) सरल संविधान
  - क) मिश्र अनुलंब संविधान
  - ड) व्यवहित अनुमानाच्या साह्याने युक्तिवादाची सिद्धता

अभ्यासाची पुस्तके:-

1. श्रीनिवास हरी दिक्षित – तर्कशास्त्र
2. हुल्याळकर, काळे, आवळे – सुगम तर्कशास्त्र आणि वैज्ञानिक पद्धती
3. नांगरे, वाघमोडे, हिरवे – पारंपारिक तर्कशास्त्र, (शिवाजी विद्यापीठ प्रकाशन)
4. K.T. Basantani - Introduction to Logic
5. Cohen and Nagel – Introduction to Logic and Scientific Method
6. प्रा. मुकुंद कदम – सुलभ तर्कशास्त्र
7. डॉ. ज. रा. दाभोळे – वैज्ञानिक पद्धती

Faculty : Humanities
Program: PHILOSOPHY (Special)
Course-B.A.-III
Semester :V
Course Number: Major DSC-IX
Course Name: Philosophy of Religion (Part – I)
Course Code- BAU0325MML417F09
Credit-02
Marks: 50
Semester End 40+Internal Assessment 10= Total Marks:50

Course Learning Outcomes

Course outcome	Comprehend the nature and scope of Religion.
	Comprehend the diverse trends in Religion thought
	Identify the components of Tribal, National and Universal religion development Philosophy.
	Engage with the Philosophy of Religion

1. Nature of Philosophy of Religion :-

- A) Definition, Nature and Scope of Philosophy of Religion
- B) Relation of Philosophy of Religion and Religion
- C) Definition and meaning of religion

2. Kinds and theory of Religion :-

- A) Classification of Religion – Tribal, National and Universal religion
- B) Animism, Supernaturalism

Major-Paper No. – IX

बी.ए. भाग – 3 तत्त्वज्ञान (विशेष)

पेपर नं. 1

धर्माचे तत्त्वज्ञान (भाग – 1)

सत्र – V

1. धर्माच्या तत्त्वज्ञानाचे स्वरूप :-

- अ) व्याख्या, स्वरूप आणि व्याप्ती
- ब) धर्माचे तत्त्वज्ञान आणि धर्म यातील संबंध
- क) धर्माची व्याख्या आणि अर्थ

2. धर्माचे प्रकार आणि उपपत्ती :-

- अ) धर्माचे वर्गीकरण – टोळी धर्म, राष्ट्रीय धर्म आणि विश्वधर्म
- ब) जीववाद – अलौकिक शक्तीवाद
- क) पितृपूजावाद – वस्तूविचारसवाद

Books for Reading and Reference :-

1. जोशी ज. वा. – धर्माचे तत्त्वज्ञान (कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे)
2. तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी – सर्वधर्म समीक्षा, प्राज्ञ पाठशाळा, वाई
3. तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी – हिंदू धर्म परीक्षा, प्राज्ञ पाठशाळा, वाई
4. श्रीमती सिंधू डांगे – बौद्ध धर्म व तत्त्वज्ञान
5. स्वातंत्र्योत्तर महाराष्ट्रातील धर्मचिंतन : डॉ. नवनाथ रामकर
6. Edwards D. M. – Philosophy of Religion (Hodder and Stoughton)
7. Lewis H. D. – Philosophy of Religion (Tata Yourself Series)
8. Hicks – Philosophy of Religion
9. John E. Smith – Philosophy of Religion (Macmillan of Co.) 1969
10. Brian Davies – Introduction to Philosophy of Religion (OUP) 1982
11. धर्माचे तत्त्वज्ञान : डॉ. निंगळ, प्रा. फापाळे.

Faculty : Humanities

Program: PHILOSOPHY (Special)

Course-B.A.-III

Semester :V

Course Number: Major Paper Elective-01

Course Name Systems of Indian Philosophy (Part-I)

Course Code- BAU0325ME417F01

Credit-04

Marks: 100

Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks:100

Course Learning Outcome

Course outcome	Comprehend the nature and scope of Indian Philosophy.
	Comprehend the diverse trends in Indian Philosophical thought
	Identify the components of Upanisada and Bhagadgita literature and trace the development Philosophy.
	Engage with the contemporary Indian Philosophy

1. Philosophy in Veda and Upanisada
  - A) Introduction of Veda and Upanisada
  - B) Kinds and nature of Vedas & Upanishada
  - C) Vedic deities
  - D) Upanisadic conceptions of Atmanand Brahman
2. Philosophy in Bhagavadgita
  - A) Introduction and Nature of Bhagavadgita
  - B) Nature & purpose of Gita, & Today's Life
  - C) Jhanayoga, Karmayoga and Bhaktiyoga
  - D) The concept of Ideal Person
3. Philosophy in Samkhya Darshan
  - A) Introduction of Samkhya Philosophy
  - B) The nature of Prakriti and Purusa
  - C) Evolution of Prakriti
  - D) Theory of Causation (Satkaravada)
4. Philosophy in Yoga Darshan
  - A) Nature of Yoga Darshan
  - B) Importance of Yoga Darshan in modern life
  - C) Astaangayoga
  - D) Place of God in Yoga Darsh

1. वेद – उपनिषदातील तत्वज्ञान :-

- अ) प्रस्तावना
- ब) वेद, उपनिषदे- प्रकार व स्वरूप
- क) वैदिक देवता- वरुण इंद्र विष्णू
- ड) उपनिषदातील आत्मा व ब्रम्ह संकल्पना

2. श्रीमद्भगवाद्गीतेतील तत्वज्ञान

- अ) गीतेतील ओळख आणि स्वरूप
- ब) गीतेचे स्वरूप, प्रयोजन आणि आजचे जीवन
- क) ज्ञानयोग, कर्मयोग आणि भक्तियोग
- ड) आदर्श पुरुषाची संकल्पना

3. सांख्य दर्शनातील तत्वज्ञान

- अ) प्रस्तावना
- ब) प्रकृती व पुरुषाचे स्वरूप
- क) प्रकृतीची उत्क्रांती
- ड) सत्कार्यवाद

४. योग दर्शन

- अ) योग दर्शनातील तत्वज्ञान
- ब) अष्टांगयोग
- क) योग दर्शनातील ईश्वराचे स्वरूप व स्थान

Books for Readings:-

1. श्री. ह. दीक्षित :- भारतीय तत्वज्ञान
2. ग. ना. जोशी :- भारतीय तत्वज्ञानाचा वृहद इतिहास
3. भा. ग. कोतकर:- भारतीय तत्वज्ञानाची रूपरेषा
4. पी.दि. चौधरी :- भारतीय तत्वज्ञानाचा इतिहास
5. ड.वा. जोग :- भारतीय सर्व दर्शन संग्रह
6. डॉ. वेदप्रकाश डोणगावकर :- भारतीय तत्वज्ञान

Books for Readings:-

1. Dr. S. Radhakrishnan :- Indian Philosophy vol. I & II
2. Chartterji and Dutta :- Introduction to Indian Philosophy
3. Hiriyanna:- Outlines of Indian Philosophy

Faculty : Humanities
Program: PHILOSOPHY (Special)
Course-B.A.-III
Semester :V
Course Number: Major Elective-II
Course Name: Philosophy of Education (Part I)
Code- BAU0325MN417F03
Credit-04
Marks: 100
Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks:100

Course outcome

Course outcome	Understand and explain the meaning of philosophy and education, and analyze the relationship between philosophy and education.
	Describe the key exponents and fundamental ideas of idealism and evaluate its aims, curriculum, and teaching methods in education.
	Explain the major exponents and principles of naturalism and assess its educational aims, curriculum, and methods of teaching.
	Analyze the main ideas of pragmatism along with its exponents, and evaluate its influence on educational aims, curriculum, and teaching methods.

1. Philosophy and Education
  - A) Meaning of Philosophy
  - B) Meaning of Education
  - C) Relation between Philosophy and Education
2. Idealism and Education
  - A) Exponents and main Philosophical Ideas of Idealism
  - B) Aims of Education
  - C) The curriculum and methods of teaching.
3. Naturalism and Education
  - A) Exponents and main Philosophical Ideas of naturalism
  - B) Aims of Education
  - C) The curriculum and methods of teaching
4. Pragmatism and Education
  - A) Exponents and main Philosophical Ideas of Pragmatism
  - B) Aims of Education
  - C) The Curriculum and methods of teaching.

१. तत्त्वज्ञान आणि शिक्षण

अ) तत्त्वज्ञानाचा अर्थ

ब) शिक्षणाचा अर्थ

क) तत्त्वज्ञान आणि शिक्षण यांचा संबंध

२. आदर्शवाद आणि शिक्षण

अ) आदर्शवादाचे प्रवर्तक आणि मुख्य तत्त्वज्ञानिक विचार

ब) शिक्षणाची उद्दिष्टे

क) अभ्यासक्रम आणि अध्यापनाच्या पद्धती

३. नैसर्गिकतावाद आणि शिक्षण

अ) नैसर्गिकतावादाचे प्रवर्तक आणि मुख्य तत्त्वज्ञानिक विचार

ब) शिक्षणाची उद्दिष्टे

क) अभ्यासक्रम आणि अध्यापनाच्या पद्धती

४. प्रयोगवाद (प्रॅग्मॅटिझम) आणि शिक्षण

अ) प्रयोगवादाचे प्रवर्तक आणि मुख्य तत्त्वज्ञानिक विचार

ब) शिक्षणाची उद्दिष्टे

क) अभ्यासक्रम आणि अध्यापनाच्या पद्धती

Books for Reading and Reference: -

1. डॉ. मधुकर कुंडले शैक्षणिक तत्त्वज्ञान व शैक्षणिक समाजशास्त्र महाराष्ट्र ग्रंथनिर्मिती, विद्या प्रकाशन, पुणे.

2. डॉ. न. रा. पारसनीस शिक्षणाची तात्विक व समाजशास्त्रीय भूमिका नूतन प्रकाशन, पुणे

3. प्रा. वि. पां. बोकील शिक्षणाचे तत्त्वज्ञान, चित्रशाळा प्रकाशन, पुणे -2

4. प्रा. एल.जी. देशमुख - शिक्षणाचे तत्त्वज्ञान व समाजशास्त्र फडके प्रकाशन, कोल्हापूर

5. Bhatia- Philosophy and Education Pvt. Ltd., New Delhi J.C. Agrawal- Theory and Principles of Education Vikas Publishing House

6 Dr. A.S. Seetharamu- Philosophy of Education Ashish Publishing House, New Delhi.

7 ग. वि. अकोळकर - शैक्षणिक तत्त्वज्ञानाची रुपरेषा

१. य. ज. धारुकर – शैक्षणिक तत्वज्ञान

Faculty : Humanities
Program: PHILOSOPHY (Special)
Course-B.A.-III
Semester :V
Course Number: Minor Paper-III
Course Name: Contemporary Indian Philosophy Course
Code- BAU0325MN417F03
Credit-04
Marks: 100
Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks:100

Course Learning Outcome

Course outcome	Understand the nature and scope of Contemporary Indian thinkers Philosophy.
	Comprehend the diverse thinking trends in social thinkers.
	Identify the dimension Universal religion
	Engage student with various values of contemporary Indian thinkers.

1. Mahatma Jotirao Phule:
  - A) Life of Mahatma Phule
  - B) Views on education of women and shudras
  - C) Concept of Slavery
  - D) Sarvajanic Satyadharm

2. Mahatma Gandhi:-
  - A) Life of Mahatma Gandhi
  - B) Views on Caste and Untouchability
  - C) Concept of Truth and Non-violence
  - D) Satyagraha and Sarvodaya

3. Dr. Babasaheb Ambedkar:-
  - A) Life of Dr. B. R. Ambedkar
  - B) Criticism of Caste System
  - C) Concepts of Liberty, Equality and Fraternity
  - D) Dhamma and Religion

4. Swami Vivekanand:
  - A) Life of Swami Vivekanand
  - B) Concept of Devine nature of man
  - C) Universal religion
  - D) Practical Vedanta

बी.ए.भाग ३ तत्वज्ञान
पेपर नं. Minor
समकालीन तत्वज्ञान (भारतीय)
सत्र- V

1. महात्मा ज्योतीराव फुले:-
  - अ) फुले यांचे जीवन
  - ब) स्त्रिया व शूद्रांच्या शिक्षणाविषयीची मते
  - क) गुलामगिरीची संकल्पना
  - ड) सार्वजनिक सत्यधर्म
- २) महात्मा गांधी
  - अ) म. गांधींचे जीवन
  - ब) जातीव्यवस्था व अस्पृश्यता विषयीची मते
  - क) सत्य आणि अहिंसा
  - ड) सत्याग्रह आणि सर्वोदय
- ३) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
  - अ) डॉ. आंबेडकरांचे जीवन
  - ब) जातीव्यवस्थेवरील टीका
  - क) स्वातंत्र्य समता आणि बंधुभाव
  - ड) धम्म आणि धर्म
- ४) स्वामी विवेकानंद
  - अ) स्वामी विवेकानंदांचे जीवन
  - ब) वैश्विक धर्म
  - क) व्यावहारिक वेदांत

Books for Reading and Reference:-

1. महात्मा फुले:- व्याकित्व व विचार
2. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर:- भगवान बुद्ध आणि त्यांचा धम्म सिद्धार्थ प्रकाशन, मुंबई.
3. माधवी कवी:- आधुनिक तत्वज्ञानातील विचारप्रवाह
4. डॉ. नागोराव कुंभार:- विसाव्या शतकातील पाश्चात्य तत्वज्ञान (संपा.) प्रबोधन
5. डॉ. शि. स. अंतरक:- भाषा, सत्य आणि तर्क (अनु.) कॉन्टिनेटल प्रकाशन, पुणे
6. ए. जे. यांचे तत्वज्ञान:- परामर्श, खंड १२, अंक १, मे- १९९० तत्वज्ञान विभाग पुणे विद्यापीठ, पुणे प्रकाशन.
7. रविंद्र मनोहर :- अस्तित्ववाद, भारत मुद्रक प्रकाशन, औरंगाबाद, १९७९
8. विरगेन्स्टाईन :- परामर्श – विशेषांक, तत्वज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे प्रकाशन
9. विवेकानंद समग्र वाङ्मय रामकृष्ण मठ, कलकत्ता प्रकाशन
10. N.K. Bose:- Selections from Gandhi Navjivan, 1957
11. B.R. Ambedkar :- Annihilation of Cast
12. A.J. Ayer :- Language Truth and Logic
13. G. Pitcher :- Philosophy of Wittgenstein, Prentice, New Delhi, 1972

Faculty : Humanities
Program: PHILOSOPHY (Special)
Course-B.A.-III
Semester :V
Course Number: Open Elective(OE)-V
Course Name: Indian Ethics
Course Code- BAU0325OE417F05
Credit-02
Marks: 50
Semester End 40+Internal Assessment 10= Total Marks:50

Course Learning Outcome

Course outcome	Understand the nature and scope of Ethics from Yoga and Bhagavad Gita
	Comprehend the diverse thinking trends in Ethics from Charvaka, Jain, and Buddhist Traditions.
	Identify the dimension Vedic philosophy
	Engage student with various values of ethics in Indian Philosophy..

Unit I: Vaidik Ethics – Ethics from Yoga and Bhagavad Gita

1. Ethical Foundations of Vaidik Thought
  - Concept of *Rta*, *Dharma*, *Karma* and moral order in Vedic philosophy
2. Ethics in Yoga Philosophy
  - *Yama* and *Niyama* as moral disciplines; ethical significance of self-control and self-purification
3. Ethical Teachings of the Bhagavad Gita
  - *Nishkāma Karma*, duty (*Svadharmā*), and moral action without attachment
4. Ideal of Moral Liberation (Mokṣa)
  - Relationship between ethical life, spiritual discipline, and liberation in Vaidik traditions

Unit II: Avidik Ethics – Ethics from Charvaka, Jain, and Buddhist Traditions

1. Charvaka Ethics
  - Materialism, rejection of transcendental morality, and ethics of pleasure (*Bhogavāda*)
2. Jain Ethical Philosophy
  - *Ahimsa*, *Anekāntavāda*, *Aparigraha*, and ethical self-discipline
3. Buddhist Ethics
  - Four Noble Truths, Eightfold Path, and the Middle Path as moral principles
4. Comparative Perspective of Avidik Ethics
  - Ethical similarities and differences among Charvaka, Jain, and Buddhist traditions and their relevance today.

BA III

Semester V- Open Elective

Subject: Indian Ethics

घटक I : वैदिक नीतिशास्त्र – योग व भगवद्गीतेतील नीतितत्त्वे

1. वैदिक नीतिची मूलतत्त्वे
– ऋत, धर्म, कर्म आणि नैतिक विश्वव्यवस्था यांची संकल्पना
2. योगदर्शनातील नीतिशास्त्र
– यम व नियम : आत्मसंयम, शुद्ध आचार आणि नैतिक शिस्त
3. भगवद्गीतेतील नीतिविचार
– निष्काम कर्मयोग, स्वधर्म आणि आसक्तिरहित कर्मसिद्धांत
4. मोक्ष व नैतिक जीवन
– नैतिक आचरण, आध्यात्मिक साधना आणि मोक्ष यांचा परस्पर संबंध

घटक II : अवैदिक नीतिशास्त्र – चार्वाक, जैन व बौद्ध परंपरा

1. चार्वाक नीतिशास्त्र
– भौतिकवाद, पारलौकिक नैतिकतेचा निषेध आणि भोगप्रधान जीवनदृष्टी
2. जैन नीतिशास्त्र
– अहिंसा, अनेकांतवाद, अपरिग्रह आणि कठोर नैतिक शिस्त
3. बौद्ध नीतिशास्त्र
– चार आर्यसत्ये, अष्टांगिक मार्ग आणि मध्यममार्ग
4. अवैदिक नीतिपरंपरांचा तुलनात्मक अभ्यास
– चार्वाक, जैन व बौद्ध नीतितत्त्वांचे साम्य, भेद आणि आधुनिक संदर्भातील महत्व.

Faculty : Humanities

Program: PHILOSOPHY (Special)

Course-B.A.-III

Semester :V

Course Number: I

Course Name: Field Project

Course Code- BAU0325FP417F01

Credit-02

Marks: 50

Semester End 40+Internal Assessment 10= Total Marks:50

1. Mahanubhav temples
2. Jain Temples
3. Jabreshwar Mandir
4. Ram Mandir
5. Palkhi Sohala

BA –III, Semester :VI

Faculty : Humanities

Program: PHILOSOPHY (Special)

Course-B.A.-III

Semester :VI

Course Number- Major Paper No.-X

Course Name- Western Philosophy (Recent)

Course Code- BAU0325MML417F10

Credit-04

Marks: 100

Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks:100

Course outcome	Trace the historical development of Western Philosophy
	Comprehend the diverse trends in western Philosophical thought
	Identify the components of western Philosophy
	Engage with the Idealism, Materialism, Pragmatism and Realism and basic concepts of it.

1. Idealism:

- A) Introduction
- B) Nature of Idealism
- C) T. H. Green's Idealism
- D) F. H. Bradley's Absolute Idealism-Appearance and Reality

2. Materialism:

- A) Introduction
- B) What is Materialism?
- C) Marxism: Historical Materialism
- D) Marxism: Dialectical Materialism.

3. Pragmatism:

- A) Introduction
- B) Definition & Nature of Pragmatism
- C) William James's– Radical empiricism.
- D) The Pragmatic theory of truth (William James)

4. Realism:

- A) Introduction
- B) Nature of Realism

- C) Sense data
- D) Existence of external world

Major Paper- X
पाश्चात्य तत्वज्ञान
(अर्वाचिन)
सत्र- VI

- 1) चिद्वावाद
अ) प्रस्तावना
ब) चिद्वावादाचे स्वरूप
क) टी. एच. ग्रीनचा चिद्वावाद
ड) एफ. एच. ब्रॅडलेचा निरूपाधिक चिद्वावाद- आभास आणि सत्य
- २) जडवाद:-
अ) प्रस्तावना
ब) जडवाद म्हणजे काय?
क) मार्क्सवाद-ऐतिहासिक जडवाद
ड) द्वंद्वात्मक जडवाद
- ३) फलतः प्रामाण्यवाद
अ) प्रस्तावना
ब) फलतः प्रामाण्यवादाची व्याख्या व स्वरूप
क) विल्यम जेम्सचा मुलभूत अनुभववाद
ड) सत्य विषयक विल्यम जेम्सची फलतः प्रामाण्यवादाची उपपत्ती
- ४) वास्तववाद
अ) प्रस्तावना
ब) वास्तववादाचे स्वरूप
क) वेदनदत्त उपपत्ती
ड) बाह्यजगाचे अस्तित्व

Books for Reading:-

1. दि.य. देशपांडे :- अर्वाचीन पाश्चात्य तत्वज्ञान भाग १ व ३
2. ग.ना. जोशी :- पाश्चात्य तत्वज्ञानाचा इतिहास खंड २ व ३
3. W.K. Wright :- A History of modern philosophy
4. D.M. Datta :- Chief currents of contemporary philosophy.
5. John Passmore :- Hundred years of Philosophy.

Books for Reference :-

1. दे. द. वाडेकर :- मराठी तत्वज्ञान महाकोस खंड १ व २
2. G.I. Warnock :- English Philosophy since 1900
3. D.I. Connoz :- A critical History of Western Philosophy

Faculty : Humanities

Program: PHILOSOPHY (Special)

Course-B.A.-III

Semester :VI

Course Number: Major Paper - XI

Course Name: Modern Logic

Course Code- BAU0325MML417F11

Credit-04

Marks: 100

Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks:100

Course outcome	Trace the historical development of Logic
	Comprehend the diverse trends in Symbolic Logic
	Identify the components of Basic Truth Table
	Engage with the Rules of Inference and Rules of Replacement & Set theory

Unit I: Symbolic Logic

1. Nature, scope, and importance of Symbolic Logic
2. Propositions: simple and compound propositions
3. Logical connectives: negation, conjunction, disjunction, implication, and bi-conditional
4. Symbolization of ordinary language statements

Unit II: Basic Truth Table

1. Meaning and purpose of truth tables
2. Truth tables for logical connectives
3. Tautology, contradiction, and contingency
4. Logical equivalence using truth tables

Unit III: Rules of Inference and Rules of Replacement

1. Rules of Inference: Modus Ponens, Modus Tollens, Hypothetical and Disjunctive Syllogism
2. Rules of Replacement: De Morgan's Laws, Double Negation, Commutation

3. Validity and invalidity of arguments
4. Deductive proof and derivation of conclusions

Unit IV: Set Theory

1. Concept and definition of sets
2. Types of sets: empty set, finite and infinite sets
3. Set operations: union, intersection, and complement
4. Venn diagrams and their logical applications.

BA III - Philosophy
Major Paper
Modern Logic

Semester-VI

घटक I : प्रतीकात्मक तर्कशास्त्र

1. प्रतीकात्मक तर्कशास्त्र : स्वरूप, व्याप्ती व महत्त्व
2. विधान (*Proposition*) : साधी व संयुक्त विधाने
3. तर्कसंबंधी चिन्हे : नकार, संयोग, विकल्प, अनुस्यूत व द्विपद अनुस्यूत
4. सामान्य भाषेतील विधानांचे प्रतीकीकरण

घटक II : मूलभूत सत्यता तक्ता

1. सत्यता तक्त्याचा अर्थ व उपयोग
2. विविध तर्कसंबंधी चिन्हांचे सत्यता तक्ते
3. सर्वसत्य (*Tautology*), सर्वअसत्य (*Contradiction*) व अनिश्चित (*Contingency*)
4. सत्यता तक्त्याच्या साहाय्याने तर्कसमतुल्यता

घटक III : अनुमान नियम व प्रतिनिवेशनाचे नियम

1. अनुमान नियम : मोडस पोनेन्स, मोडस टॉलन्स, काल्पनिक व विकल्पात्मक सायलॉजिझम
2. प्रतिस्थापन नियम : डी मॉर्गनचे नियम, द्विनकार, अदलाबदल
3. युक्तिवादाची वैधता व अवैधता
4. निष्कर्ष सिद्ध करण्याची पद्धत (*Deductive Proof*)

घटक IV : संच सिद्धांत

1. संचाची संकल्पना व व्याख्या
2. संचांचे प्रकार : रिक्त संच, मर्यादित व अमर्यादित संच
3. संच क्रिया : संघ, छेद व पूरक संच
4. वेन आकृत्या व त्यांचा तर्कशास्त्रीय उपयोग

Faculty : Humanities

Program: PHILOSOPHY (Special)

Course-B.A.-III

Semester :VI

Course Number: Major Paper - XII

Course Name: Philosophy of Religion (Part – II)

Course Code- BAU0325MML417F12

Credit-02

Marks: 50

Semester End 40+Internal Assessment 10= Total Marks:50

Course outcome	Understand the nature and scope of Indian Religions
	Comprehend the diverse trends in Hinduism, Buddhism, Jainism & Sikhism
	Identify the components of trace the development of Religions Philosophy from God and Soul
	Engage with the Concept of Immortality, Reincarnation Trans migration

1. Basic Philosophical Thoughts in main Religions :

A) Hinduism, Buddhism

B) Jainism & Sikhism

C) Islam and Christianity

2. God and Soul

A) Concept and Attributes of God

B) Arguments for existence of God

C) Concept of Immortality, Reincarnation Trans migration

Major Paper Elective – II

धर्माचे तत्त्वज्ञान (भाग – २)

सत्र – VI

1. प्रमुख धर्मातील मुलभूत तात्विक विचार :

- अ) हिंदुमत, बौद्धमत
- ब) जैनमत – शीख मत
- क) इस्लाम आणि ख्रिश्चन

2. ईश्वराचे अस्तित्व :

- अ) ईश्वराची संकल्पना आणि गुण
- ब) ईश्वर अस्तित्व विषयक युक्तिवाद
- क) अमरत्वाची संकल्पना, पुनर्जन्म आणि अवतार

Books for Reading and Reference :-

1. जोशी ज. वा. – धर्माचे तत्त्वज्ञान (कॉटिनेंटल प्रकाशन, पुणे)
2. तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी – सर्वधर्म समीक्षा, प्राज पाटशाळा,वाई
3. तर्कतीर्थ लक्ष्मणशास्त्री जोशी – हिंदू धर्म परीक्षा, प्राज पाटशाळा,वाई
4. श्रीमती सिंधु डागे – बौद्ध धर्म व तत्त्वज्ञान
5. डॉ. नवनाथ रामकर – स्वातंत्र्योत्तर महाराष्ट्रातील धर्मचिंतन
6. Edwards D.M. – Philosophy of Religion (Hodder and Stoughton)
7. Lewis H.D. – Philosophy of Religion (Tata Yourself Series)Hicks – Philosophy of Religion
8. John E. Smith – Philosophy of Religion (Macmillan of Co.) 1969
9. Brian Davies – Introduction to Philosophy of Religion OUP 1982

Faculty : Humanities

Program: PHILOSOPHY (Special)

Course-B.A.-III

Semester :VI

Course Number: Major Paper – Elective III

Course Name: Systems of Indian Philosophy – II

Course Code- BAU0325ME417F03

Credit-04

Marks: 100

Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks:100

Course outcome	Understand the nature and scope of Indian Philosophy.
	Comprehend the diverse trends in Indian Philosophical thought
	Identify the components of Vedic literature and trace the development of Vedic Philosophy from Vaisesika Darshan to Madhavacharya
	Engage with the Indian Philosophy

1. Vaisesika Darshan:
  - A) Introduction
  - B) Nature of Vaisesik Philosophy
  - C) Classification of Padarthas (Seven Categories)
  - D) Theory of Atomism
2. Nyaya Darshan:
  - A) Introduction
  - B) The Nature and Kinds of Pramanas
  - C) Nature and Kinds of Pratyaksa and anumana
  - D) Hetvabhasa
3. Advaita-Vedant Darshan:
  - A) Introduction to Shankaracharya
  - B) Nature of Brahman
  - C) Sattatray Siddhant
  - D) Nature of Moksha
4. Ramanujacharya and Madhavacharya's Darshan :
  - A) Life of Ramanujacharya and Madhavacharya
  - B) Vishasthadvaita of Ramanujacharya
  - C) Types of Bedas (Madhavacharya)
  - D) Moksha (Madhavacharya)
  - E)

PHILOSOPHY

Major Paper – XI

तत्त्वज्ञान

भारतीय तत्त्वज्ञानातील दर्शने

सत्र- VI

1. वैशेषिक दर्शन:-

अ) परिचय

ब) वैशेषिक तत्त्वज्ञानाचे स्वरूप

क) सात पदार्थ

ड) परमाणूवादाचा सिद्धांत

2. न्याय दर्शन:-

अ) परिचय

ब) प्रमाणांचे स्वरूप व प्रकार

क) प्रत्यक्ष आणि अनुमानाचे प्रकार

ड) हेत्वाभास

३) अद्वैत वेदांत दर्शन

अ) शंकराचार्यांची ओळख

ब) ब्रम्हाचे स्वरूप

क) सत्तात्रय सिद्धांत

ड) मोक्षाचे स्वरूप

४) रामानुजाचार्य आणि मध्याचार्यांचे दर्शन

अ) रामानुजाचार्यांचे व मध्याचार्यांचे जीवन

ब) रामानुजाचार्यांचे विशिवाद्वादा=

क) मध्याचार्यांची भेद संकल्पना

ड) मध्याचार्यांचे मोक्ष संकल्पना

Books for Reading:

1. श्री. ह. दिक्षित :- भारतीय तत्त्वज्ञान
2. ग. ना. जोशी. :- भारतीय तत्त्वज्ञानाचा बृहद इतिहास
3. भा. ग. केतकर :- भारतीय तत्त्वज्ञानाची रूपरेषा
4. पी. डी. चौधरी :- भारतीय तत्त्वज्ञानाचा इतिहास
5. डॉ. वेदप्रकाश डोणगावकर :- भारतीय तत्त्वज्ञान

Books for Reading:-

1. Dr. S. Radhakrishnan :- Indian Philosophy Vol. I & II
2. Charteji and Dutta :- Introduction to Indian Philosophy
3. Hiriyanna :- Outlines of Indian Philosophy.

Faculty: Humanities
Program: PHILOSOPHY (Special)
Course-B.A.-III
Semester: VI
Course Number: Major Elective-IV
Course Name: Philosophy of Education (Part II)
Code- BAU0325MN417F04
Credit-04
Marks: 100
Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks:100

Course outcome

Course outcome	Explain the meaning and nature of religion and evaluate the key aspects and importance of religious education.
	Understand and analyze the concepts of discipline and freedom and examine their reconciliation in the context of education.
	Describe the characteristics of democratic socialism and assess its impact on educational policies.
	Explain the concept and need of national integration and evaluate the role of education and related programmes in promoting national integration.

1. Religion and Education

- A) Meaning and nature of religion.
- B) Aspects of Religious Education.
- C) Importance of Religious Education.

2. Discipline and Freedom

- A) Concept of Discipline
- B) Concept of Freedom
- C) Reconciliation of discipline and freedom.

3. Democratic Socialism and Education

- A) Characteristics of Democratic Socialism
- B) Educational Policies of Democratic Socialism.

4. Education and National Integration

- A) Meaning of National Integration
- B) Need of National Integration
- C) Educational Programmes for National Integration.

१. धर्म आणि शिक्षण

- अ) धर्माचा अर्थ आणि स्वरूप
- ब) धार्मिक शिक्षणाचे पैलू
- क) धार्मिक शिक्षणाचे महत्त्व

२. शिस्त आणि स्वातंत्र्य

- अ) शिस्तीची संकल्पना
- ब) स्वातंत्र्याची संकल्पना
- क) शिस्त आणि स्वातंत्र्य यांचा समन्वय

३. लोकशाही समाजवाद आणि शिक्षण

- अ) लोकशाही समाजवादाची वैशिष्ट्ये
- ब) लोकशाही समाजवादाची शैक्षणिक धोरणे

४. शिक्षण आणि राष्ट्रीय एकात्मता

- अ) राष्ट्रीय एकात्मतेचा अर्थ
- ब) राष्ट्रीय एकात्मतेची गरज
- क) राष्ट्रीय एकात्मतेसाठी शैक्षणिक कार्यक्रम

Books for Reading and Reference:-

1. डॉ. मधुकर कुंडले शैक्षणिक तत्वज्ञान व शैक्षणिक समाजशास्त्र महाराष्ट्र ग्रंथनिर्मिती, विद्या प्रकाशन, पुणे.
2. डॉ. न. रा. पारसनीस शिक्षणाची तात्विक व समाजशास्त्रीय भूमिका नूतन प्रकाशन, पुणे
3. प्रा. वि. पां. बोकील शिक्षणाचे तत्वज्ञान, चित्रशाळा प्रकाशन, पुणे-2
4. प्रा. एल.जी. देशमुख - शिक्षणाचे तत्वज्ञान व समाजशास्त्र फडके प्रकाशन, कोल्हापूर
5. Bhatia- Philosophy and Education Pvt. Ltd., New Delhi J.C. Agrawal- Theory and Principles of Education Vikas Publishing House
- 6 Dr. A.S. Seetharamu- Philosophy of Education Ashish Publishing House, New Delhi.
- 7 ग. वि. अकोळकर - शैक्षणिक तत्वज्ञानाची रुपरेषा
9. य. ज. धारुरकर - शैक्षणिक तत्वज्ञान

Faculty : Humanities

Program: PHILOSOPHY (Special)

Course-B.A.-III

Semester :VI

Course Number: Minor Paper - IV

Course Name: Contemporary Western Philosophy

Course Code- BAU0325ME417F04

Credit-04

Marks: 100

Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks:100

Course outcome	Comprehend the nature and scope of Western Philosophy.
	Comprehend the diverse trends in Western Philosophical thought
	Identify the components of Philosophy of western philosopher and trace the development Philosophy.
	Engage student with logical and rational thinking with western thinkers.

1. Jean Paul Sartre:
  - A) Life of Jean Paul Sartre
  - B) Sartre as Existentialist
  - C) Being for itself, Being on Itself, Being for others.
  - D) Concepts of Freedom and bad-faith

2. A. J. Ayer:
  - A) Philosophy of A. J. Ayer
  - B) Verifiability Principle
  - C) A Priori and Analytic Propositions
  - D) Approach to Metaphysics

3. Wittgenstein:
  - A) Introduction
  - B) His Philosophy
  - C) Picture theory of meaning
  - D) Language Games

4. B. Russell:
  - A) Philosophy of Russell
  - B) Kinds of Knowledge

- C) Logical Atomism
- D) Value of Philosophy

बी.ए. भाग- ३ तत्वज्ञान
पेपर नं. Minor
समकालीन पाश्चिमात्य तत्वज्ञान
सत्र – VI

1) जॉन पॉल सात्रे

- अ) जॉन पॉल सात्रेचे जीवन
- ब) सात्रेचे अस्तित्ववादी तत्वज्ञान
- क) स्वहेतूक सत्, स्वनिहित सत्, स्वेतर (परहेतूक) सत्
- ड) स्वातंत्र्य, दुःश्रद्धा

2. ए. जे. एअर

- अ) ए. जे. एअरचे तत्वज्ञान
- ब) प्रचितीचे तत्व
- क) अनुभवपूर्व आणि विश्लेषक विधाने
- ड) सद्दस्तू शास्त्राविषयीचा दृष्टीकोन

3. विट्गेन स्ट्राइन

- अ) प्रस्तावना
- ब) विट्गेनस्ट्राइनचे तत्वज्ञान
- क) अर्थविषयक चित्र उपपत्ती
- ड) भाषिक खेळ

4. रसेल

- अ) रसेलचे तत्वज्ञान
- ब) ज्ञानाचे प्रकार
- क) तार्किक परमानुवाद
- ड) तत्वज्ञानाचे महत्व

Books for reading and Reference:-

1. माधवी कवी :- आधुनिक तत्वज्ञानातील विचारप्रवाह
2. विसाव्या शतकातील पाश्चिमात्य तत्वज्ञान संपा. डॉ. नागोराव कुंभार, प्रबोधन प्रकाशन, लातूर

3. भाषा सत्य आणि तर्क अनु. डॉ. शि.स. अंतरकर, कॉन्टिनेटल प्रकाशन, पुणे
4. ए. जे.एअर यांचे तत्वज्ञान :- परामर्श, खंड १२, अंक १, मे-१९९० तत्वज्ञान विभाग-पुणे विद्यापीठ, पुणे प्रकाशन.
5. विरगेन्स्टाईन :- परामर्श-विशेषांक, तत्वज्ञान विभाग, पुणे विद्यापीठ, पुणे प्रकाशन
6. Language, Truth and Logic – A. J. Ayer
7. Philosophy of Wittgenstein, Prentice, G. Pitcher, New Delhi, 1972

Faculty : Humanities

Program: OJT Philosophy

Course-B.A.-III

Semester :VI

Course Number: 0I

Course Name: On Job Training

Course Code- BAU0325OJ417F01

Credit-04

Marks: 100

Semester End 80+Internal Assessment 20= Total Marks:100

1. Yoga center
2. Meditation center
3. Art of living
4. Happy thought
5. Swadhay Parivar

NATURE OF QUESTION PAPER AND SCHEME OF MARKING

B.A. Part-III (Semester-V and VI) Examination -----

Philosophy paper -----

Title -----

Sub. Code -----

Day & Date:

Time:

Total Marks: 80

Instructions: 1. All questions are compulsory.

2. Figures to the right indicate full marks.

Q 1 Complete the following sentences by choosing correct alternatives .(20)

(10MCQs) (02 Marks Each)

Q 2 Write short notes (any four out of six). (Answers limit 150-200 words) .(20)

Q3 Short Questions. (any two out of four) . (Answers limit 300-400 words) (20)

Q4 Long Questions. (any one out of two). (Answers limit 600-800 words) (20)

Internal Evaluation 20 Marks

B.A. – III Semester-V: Seminar

B.A. – III Semester-VI: Project

B) For 2 CREDIS : Total Marks.40 (written)

** Important Note: The question of minimum 10 marks should be asked on each Module. The maximum marks per Module should not exceed 16 Marks.

Q 1 Complete the following sentences by choosing correct alternatives .(10)

(05MCQs) (02 Marks Each)

Q 2 Write short notes (any two out of four). (Answers limit 150-200 words) .(10)

Q3 Long Questions. (any two out of four) . (Answers limit 300-400 words) (20)

Internal Evaluation 10 Marks

B.A. – III Semester-V: Seminar, Field Project

B.A. – III Semester-VI: OJT